

SAVAT TEKNİĞİ

Bir kalemkarlık çeşididir. Gümüş üzerinde çelik kalemlerle açılan kanalların içine bir kapta hazırlanmış adına **savat** denilen karışım ekme ya da sürme biçiminde yerleştirilir, daha sonra da ocak ateşine tutularak eriyen savat boşlukları doldurunca soğumaya bırakılır. Soğuyan savat birkaç tesviye aşamasından sonra gümüş cilalanır ve eser tamamlanmış olur.

“Hazar yöresindeki Türklerle Anadolu’ya gelen bu sanat, Van başta olmak üzere, bir çok ilimizde yapılmıştır.” (Kuşoğlu 2006: 199)

SAVAT TEKNİĞİNDE KULLANILAN HAMMADDELER

Savat yapımında kullanılan hammaddeler; 500 gr bakır, 500 gr kurşun, 125 gr gümüş, 1 kg kükürttür. Bir başka deyimle; dört ölçü bakır, dört ölçü kurşun, bir ölçü gümüş ve yeterince kükürttür. Bu konuda ulaşılabilen kaynaklarda savat hazırlamada kullanılan ölçüler bu şekilde ifade edilmektedir.

SAVAT NASIL YAPILIR?

Savat çamuru **kurşun, gümüş, bakır, kükürt** karışımından oluşur. Öncelikle ölçülere uygun olarak gümüş ve bakır bir pota içerisinde ocakta eritilir. Bu eriyiğin içerisine önce kurşun sonra kükürt ilave edilerek iyice karıştırılır. Bu işleme kükürt yedirme denir. İyice karışıp siyah bir renk alan bu karışım bir madeni kaba boşaltılarak soğumaya terk edilir. İyice soğuyan karışım bulunduğu kaptan kırılarak çıkarılır.

SAVAT NASIL YAPILIR?

- ❖ Parçalar bir havanda toz haline gelene kadar dövülür, elekten geçirilerek un haline getirilir.
- ❖ Savat yapılacağı zaman un haline getirilen toza tinkal (boraks) karıştırılarak çamur elde edilir. Bu çamur savat yapılacak yere sürülür, buna “**sürme savat**” denir.
- ❖ Oyuk yerlere toz haline getirilen savat maddesi ekilir ise buna “**ekme savat**” denir.

.

SAVAT NASIL YAPILIR?

❖ Ekme veya sürme savat doldurulmuş gümüş ateşe tutulur, savat çamuru oyuğa iyice yayılır ve bütün oyuklar savat ile kaplanır.

❖ Ateşten indirilip soğumaya bırakılır ve ege ile tesviyelenip cilalanarak hazır hale getirilir

SAVAT TEKNİĞİ NASIL UYGULANIR?

Öncelikle savat uygulanacak yüzey için bir ürün yapılır.Ör.Bilezik.

❖Bileziğin savat uygulanacak kısımlarına uygun desen, kalem atma tekniği ile uygulanır.

❖Kalem atılarak desen işlenen yüzey süsleme işi bittikten sonra savatın daha iyi tutunması amacı ile ürün temizlenmek üzere aside atılır.

❖Şaloma ateşi ile ısıtılan parçaya savat çubuğu sürülerek desenlere savat yedirilir.

SAVAT TEKNİĞİ NASIL UYGULANIR?

Bu işlem tamamlandıktan sonra soğuyan ürün üzerindeki fazla savat temizlenmek üzere eğe ile tesviyelenir.

❖ Kabaca düzeltildikten sonra vakumlu cila makinesi ile düzgünce zımparalanır.

❖ Ardından polisaj makinesi ile uygun gümüş cilaları kullanılarak parlatılır.

❖ Bu işlemin ardından ürün hazır hale gelir.

KAYNAKÇA

- Mehmet Zeki KUŞOĞLU, Resimli Ansiklopedik Kuyumculuk ve Maden Terimleri Sözlüğü. Ötüken Yayınları. 2006
- Doç. Dr. Melda ÖZDEMİR, Nafize DUDAŞ. Eskişehir İli Alpu İlçesinde Savat Gümüş İşleme Sanatı. Akademik Bakış Dergisi. Sayı: 37. Temmuz-Ağustos 2013. Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi